

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С.Сковороди
Кафедра освітології та інноваційної педагогіки
Жешувський університет (Республіка Польща)
Університет третього віку в Громадкі (Республіка Польща)
Європейський інститут безперервної освіти (Словацька Республіка)
Педагогічний інститут Чендуського університету (КНР)

МАТЕРІАЛИ
V Міжнародної науково-практичної конференції

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ
ВИЩОЇ І СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ
СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

31 березня – 2 квітня 2021 року

Том 1

ХАРКІВ
2021

ББК 74.58+74.20+88.40+88.840

УДК 37.013.77:[378+373.5]

П86

ISBN 978-617-7886-20-3

Редакційна колегія:

Золотухіна С. Т. – д-р пед. наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Ворожбіт-Горбатюк В. В. – професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Лупаренко С. Є. – д-р пед. наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Попова О. В. – д-р пед. наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Рогова Т. В. – д-р пед. наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Штефан Л. А. – д-р пед. наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Твердохліб Т. С. – д-р пед. наук, доцент кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Лазарєва О. М. – канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Дейниченко Г. В. – канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди

Відповідальність за зміст, стилістику, орфографію та пунктуацію статей несуть автори

Затверджено редакційно-видавничою радою

Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

(протокол №2 від 10.03.2021 року)

Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика : матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 31 березня – 2 квітня 2021 р.). У 2 томах. / Харк. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди. Харків : «Мітра», 2021. Т.1. 313 с.

У збірнику відображено психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої школи в умовах сучасних викликів. Він містить результати досліджень учених, викладачів, учителів, наукові пошуки докторантів, аспірантів, студентів з питань розвитку педагогічної науки й освіти, психолого-педагогічних аспектів інклюзивної освіти, організації дистанційного навчання, реалізації інноваційних технологій, розвитку обдарованої особистості в сучасному освітньому середовищі, професійної підготовки фахівця а також сучасних проблем порівняльної педагогіки.

Матеріали стануть у нагоді науковцям, докторантам, аспірантам, викладачам, магістрам і студентам вищих закладів освіти, практичним працівникам у галузі освіти.

Видано за рахунок авторів.

ISBN 978-617-7886-20-3

© Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, 2021

Тарарак Н. Г. Організація методичної роботи в закладах дошкільної освіти: ретроспективний аналіз	56
Ткачова Н. О., Щєбликіна Т. А. Онтопедагогіка: суть і місце в системі наукових знань	60
Чжан Хао, Юр'єва К. А. Китайські педагоги про роль народної музики у вихованні дітей дошкільного віку	64
Чжан Ян, Цінь Шен Розвиток ідей музичного виховання в педагогічних концепціях Е. Жак- Далькроза і З. Кодая	67
Чжао Бейбей, Юр'єва К. А. Мультимедіа в художній освіті китайських школярів і проблема медіа освітньої компетентності вчителів (міжнародний досвід)	70
Куліченко А. К. Медичний факультет університету Меріленда: передумови створення та витоки інноваційної діяльності у 19 столітті	73
До Цзінсюй, Го Цзяфей Формування підприємницьких здібностей студентів в університетах КНР	77
Чжан Ювень. До питання формування полікультурної компетентності у студентів китайських університетів	80
Секція II	
Дистанційна освіта: психолого-педагогічний базис, моделі, технології, ресурси	84
Акімова О. М. Тенденції розвитку професійної підготовки майбутніх учителів початкової школи до супроводу дистанційного навчання учнів з особливими освітніми потребами	84
Андрійчук (Радиш) Н. Б., Гвозд'їй С. П. Використання дистанційних ресурсів при вивченні біології людини у загальноосвітній школі	87
Білик В. М., Довгопола М. О., Мазур Д. С. Дистанційне навчання. Проблеми та переваги	91
Довженко Т. О., Небитова І. А. Дистанційне навчання як інноваційна форма професійної підготовки сучасного вчителя початкових класів	94
Дорош Т. Л., Дорошенко В. В. Формування творчої самостійності майбутніх учителів музики в дистанційному процесі	97
Доценко С. О., Чепелєв О. О. Організація самостійної роботи здобувачів освіти в умовах дистанційного навчання	101

відпрацьовування музичних навичок та вмінь до здатності відчувати музику, виховувати музичні почуття, розвивати власні природні засоби музичної виразності (спів, пластика).

Список використаних джерел

1. Жак-Далькроз Э. Ритм : его воспитательное значение для жизни и искусства. Санкт-Петербург : Изд. журн. «Театр и искусство», 1913. 156 с.
2. Зарубіжна музична культура XVII – XX ст. : Тематичний збірник наукових праць. Київ : «Компас», 1991. 160 с.
3. Кодай, З. Избранные статьи : [Пер. с венг.] М. : Сов. композитор, 1982. 288 с.
4. Чернова І. В., Горман О. П. Зарубіжна музика : історія, стилі, напрями : Навчальний посібник. Львів : НАСВ, 2016. 246 с.
5. 郭声健 . 艺术教育论 . 上海 : 上海教育出版社, 1999. (Го Шенцзянь. Теорія мистецької освіти. Шанхай : Шанхайська освітня преса, 1999.)
6. 柳斌. 认真贯彻教育方针, 切实加强艺术教育, 为培养全面发展的高素质人才而努力 [J]. 中国音乐教育, 1997, (1). (Лю Бін. Ретельно реалізуйте освітню політику, наполегливо зміцнюйте мистецьку освіту та наполегливо працюйте над вихованням високоякісних талантів із всебічним розвитком молодших школярів. Китайська музична освіта, 1997, (1)).

МУЛЬТИМЕДІА В ХУДОЖНІЙ ОСВІТІ КИТАЙСЬКИХ ШКОЛЯРІВ І ПРОБЛЕМА МЕДІАОСВІТНЬОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛІВ (МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД)

Чжао Бейбей

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
м. Харків, Україна

Юр'єва К. А.

доктор педагогічних наук, професор
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
м. Харків, Україна

Розкрито теоретичні та методичні ідеї і досвід педагогів Китаю з використання мультимедійних ресурсів у художній освіті школярів. Висвітлено досягнення українських педагогів і вчених у підготовці майбутніх і вже працюючих учителів до впровадження медіаосвіти. Акцент зроблений на розробці харківськими вченими суті, і змісту медіаосвітньої компетентності педагога.

Ключові слова: мультимедіа, мультимедійний ресурс, мультимедійний продукт, медіаосвітня компетентність, художня освіта, учні, вчитель.

The theoretical and methodological ideas and experience of Chinese teachers on the use of multimedia resources in the art education of students are disclosed. The achievements of Ukrainian teachers and scientists in preparing future and already working teachers for the introduction of media education are highlighted. The emphasis is on the development by Kharkov scientists of the educator essence and content of the educational competency.

Key words: *multimedia, multimedia resource, multimedia product, media educational competence, art education, students, teacher.*

Сучасні мережеві ресурси надзвичайно багаті мультимедійними (аудіо, відео, ppt тощо) інструментами. Поєднання зображень, кольору і звуку, кіно- і телевізійних продуктів може ефективно розширити горизонти викладання більшості вчителів образотворчого мистецтва, внести інноваційні зміни до навчання мистецтву (і не тільки), створити нові освітні моделі.

Широке впровадження мультимедійних ресурсів у систему шкільної освіти є надзвичайно актуальним для Китаю з його неосяжної територією, що має безліч важкодоступних районів, часто віддалених, майже відрізаних від цивілізації і сучасної культури. Саме мультимедійні ресурси дають можливість китайським школярам з таких районів побачити те, що було колись абсолютно недоступно їхнім предкам. Особливо це стосується шедеврів світового мистецтва.

Створення школярами власних мультимедійних продуктів у процесі виконання проектних завдань сприяє не тільки поглибленню культурологічних знань і формування різноманітних умінь у галузі художньої діяльності, але й істотно розширює кругозір, розвиває креативність, комунікабельність, відповідальність.

Використання освітніх мультимедійних ресурсів різної природи при навчанні мистецтва у середній школі може істотно розширити арсенал методів і засобів художньої освіти, підвищити інтерес школярів до навчальних предметів, тим самим поліпшити якість викладання, що дуже важливо для реформування навчання мистецтву.

Разом з тим часто вчителі виявляються не в змозі повною мірою реалізувати весь освітній, виховний, розвивальний потенціал мультимедійних ресурсів через брак відповідної компетентності. У пошуку шляхів вирішення цієї проблеми китайським педагогам буде цікавий зарубіжний досвід, зокрема досвід України.

Системне використання мультимедійних ресурсів у системі загальної середньої, зокрема художньої, освіти налічує в Україні вже не одне десятиліття. Примітно, що спочатку підготовкою вчителів до використання в навчальному процесі мультимедійних ресурсів потурбувалося зовсім не чиновництво від освіти, а неприбуткова, неурядова, незалежна організація Академія Української Преси (АУП) [2]. Організація вбачить однією зі своїх цілей сприяння інформованому і критичного споживанню медіа українським суспільством. Серед завдань – впровадження медіаосвіти як необхідного компонента освітньої системи України [Там само]. Починаючи з 2001 р. АУП щорічно проводить літні та зимові школи для формування медіаосвітньої компетентності педагогів закладів освіти різних рівнів.

Мультимедійні ресурси активно використовуються у викладанні багатьох предметів навчального плану школи. З 2012 р. навчанням учителів використовувати мультимедіа на уроках з різних предметів опікується онлайн платформа «Stories that move» [3]. Тут не тільки зібрана багату бібліотека відеоматеріалів, а й здійснюється консультаційна підтримка, проводяться конференції, вебінари, онлайн-семінари та інші заходи.

На такому тлі значно скромніше виглядають досягнення у формуванні медіаосвітньої компетентності майбутніх і вже працюючих учителів і вихователів у закладах вищої педагогічної освіти і обласних інститутах післядипломної педагогічної освіти (академіях безперервної освіти).

Багато хто вбачає корінь зла у відсутності єдиного підходу до визначення мети і завдань медіаосвітньої компетентності, розробці її змісту. Подолати цю перешкоду покликані нові стандарти вищої, з-поміж іншого професійної педагогічної, освіти, створення яких розпочалося в 2016 р. Зокрема, творча група науково-педагогічних працівників ХНПУ імені Г. С. Сковороди запропонувала внести медіаосвітню компетентність до переліку обов'язкових спеціальних компетентностей педагога [1].

З точки зору українських учених, медіаосвітня компетентність має бути здатністю забезпечити інтегровану медіаосвіту учнів, яка спрямована на збалансований розвиток особистості дитини (включаючи емоційний, соціальний і практичний інтелект), забезпечує її захист від агресивного медіасередовища.

Наявність і ступінь сформованості медіаосвітньої компетентності має виявлятися у здатностях:

- розуміти роль медіаосвітніх програм у сучасній освіті; зіставляти поняття «медіаосвіта», «медіаграмотність», «медіакомпетентність», «медіаманіпуляція», «медіанасильство» тощо; аналізувати і зіставляти основні теорії та концепції, моделі медіаосвіти; розуміти дидактичні принципи, шляхи, форми, методи інтеграції медіаосвітніх ресурсів в освітній процес; орієнтуватися в медіаконтенті й освітніх ресурсах для учнів, сферах їх застосування; орієнтуватися в асортименті і сферах використання медіапродукції, аргументувати можливість і ризики їх використання в освітньому процесі;

- інтегрувати мультимедійні та ІКТ ресурси в освітній процес; добирати і використовувати в освітньому процесі адаптовану відповідно до дидактичних норм медіапродукцію; добирати і використовувати цифрові освітні ресурси для підтримки розвитку учнів; застосовувати медіапродукцію, яка запобігає вразливості людини по відношенню до медіаманіпуляцій і медіанасильства, втечі від реальності, сприяє профілактиці поширення медіазалежності, пропонувати різні варіанти і різні сценарії використання медіапродуктів; здійснювати контент-аналіз, педагогічний, сюжетний, етичний, естетичний аналіз мультимедійного контенту, пропонованого учням, для оцінювання його відповідності віковим психологічним особливостям дітей; використовувати в освітньому процесі різноманітні медіаосвітні заходи з опорою на творчі завдання;

- консультувати батьків учнів щодо можливостей захисту від агресивного медіасередовища, а також пов'язаних з ним ризиків (інформаційного «сміття», інформаційних впливів, що не відповідають віковим можливостям психіки дитини

тощо); консультувати батьків учнів щодо сприяння медіапродукції особистісному розвитку дітей; використовувати соціальні мережі для підтримки особистісно-професійного саморозвитку; брати участь в обговоренні питань здоров'я та безпеки дітей в умовах цифрового світу;

– виконувати основні правила юридично коректного використання програмного забезпечення, мультимедійного контенту, інших цифрових ресурсів; дотримуватися медіапсихологічних правил і нормативів безпеки щодо захисту від агресивного медіасередовища в освітньому процесі.

Як бачимо, напрацювання українських вчених-педагогів можуть бути корисні китайським колегам, які проводять дослідження в галузі розробки та впровадження медіаресурсів в освітній процес.

Список використаних джерел

1. Гриньова В. М., Юр'єва К. А. Медіаосвітня компетентність у нових стандартах вищої педагогічної освіти. *Практична медіаосвіта: інноваційні стратегії розвитку* : матер. Всеукр. наук.-практ. конф. (25 жовтня 2016 р.). Дніпропетровськ : Інновація, 2016. С. 31–35.

2. Про нас / Академія Української Преси. Режим доступу : <http://www.aup.com.ua/pro-aup/misija/>

3. Чому Stories that Move? Платформа Stories that Move: Навчаємося протидіяти дискримінації. Режим доступу : <https://www.storiesthatmove.org/uk/chomy-stories-that-move/>

МЕДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ УНІВЕРСИТЕТУ МЕРІЛЕНДА: ПЕРЕДУМОВИ СТВОРЕННЯ ТА ВИТОКИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У 19 СТОЛІТТІ

Куліченко А. К.

кандидат педагогічних наук, доцент
Запорізький державний медичний університет
м. Запоріжжя, Україна

Дослідження присвячено висвітленню передумов створення та витоків інноваційної діяльності медичної школи Мерилендського університету у XIX ст. З'ясовано, що цей освітній заклад був першою державною медичною школою США. До інноваційної діяльності належали методи заохочення студентів, резидентура, метод навчання гістології, системи бенефіціарів, тощо.

Ключові слова: медична школа Мерилендського університету, інноваційна діяльність, державна медична школа, Балтиморський ізолятор, резидентура, система бенефіціарів.

The study deals with the establishment prerequisites and origins of innovative activity at the University of Maryland School of Medicine in the 19th century. Besides, this educational institution was the first public medical school in the U. S. As for